

Giải pháp xây dựng văn hoá chất lượng ở trường trung học cơ sở Phan Ngọc Hiền huyện Năm Căn, tỉnh Cà Mau

Huỳnh Kim Phượng*

Học viên Cao học Trường Đại học Trà Vinh

Received: 20/10/2024 ; Accepted: 26/10/24 ; Published: 6/11/2024

Abstract: From the research results, the article proposes some solutions to build a culture of quality at Phan Ngoc Hien Secondary School, Nam Can District, Ca Mau Province to contribute to ensuring, maintaining and improving the quality of the school, and at the same time building a practical and effective management model

Keywords: Building a culture of quality, Phan Ngoc Hien Secondary School, Nam Can District, Ca Mau Province

1. Đặt vấn đề

Văn hóa chất lượng (VHCL) là một khái niệm khá mới, ở nước ta, những năm gần đây có nhiều trường Đại học, Cao đẳng, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp rất quan tâm việc xây dựng VHCL và đã có nhiều tác giả xây dựng mô hình, đề xuất khung tiêu chuẩn/tiêu chí để thực hiện và đánh giá VHCL đối với các cơ sở giáo dục.

Trên địa bàn huyện Năm Căn, tính đến thời điểm tháng 5/2024, số lượng trường đạt chuẩn quốc gia có 9/30, tỷ lệ đạt 30%, so với năm 2020 đã giảm 12 trường, tỷ lệ thấp hơn 37,74%. Trong đó đối với khối trường THCS có 4/9 trường, tỷ lệ đạt 44,44%, so với năm 2020 giảm 03 trường, tỷ lệ thấp hơn 33,34%. So với mặt bằng chung của tỉnh, tỷ lệ trường đạt kiểm định chất lượng giáo dục và đạt chuẩn quốc gia thấp hơn 50,05%, riêng đối với trường THCS tỷ lệ này thấp hơn 42,81%.

Trường THCS Phan Ngọc Hiền, có trụ sở đóng tại khóm 6 huyện Năm Căn, tỉnh Cà Mau, đây là ngôi trường cấp THCS có quy mô lớn nhất huyện Năm Căn, hàng năm nhà trường có biên chế duy trì khoảng 28 lớp/1200 học sinh, đội ngũ CBQL, GV, NV gần 60 người. Nhà trường đã được công nhận đạt chuẩn quốc gia vào năm 2012; tuy nhiên đến nay vẫn chưa được công nhận lại. Chính vì thế, nghiên cứu giải pháp xây dựng VHCL ở Trường THCS Phan Ngọc Hiền huyện Năm Căn, tỉnh Cà Mau là vấn đề cần thiết hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Xây dựng VHCL trường THCS

“VHCL trong trường THCS là một loại văn hóa đặc biệt thuộc văn hóa nhà trường bao gồm hệ thống các giá trị, chuẩn mực, niềm tin, cách thức làm việc hiệu

quả được định hình trong từng thành viên (CBQL, GV, NV và học sinh) với các tiêu chí chất lượng để tạo ra môi trường thuận lợi cho việc thiết lập và liên tục cải tiến chất lượng đáp ứng tốt nhất nhu cầu của học sinh, đảm bảo cho sự phát triển bền vững của nhà trường cũng như hoàn thành tốt trách nhiệm đối với xã hội” Đinh Thảo Lan Phương (2023))

“Xây dựng VHCL trong trường THCS là thiết lập một hệ thống môi trường cho các hoạt động có chất lượng phù hợp mục tiêu và không ngừng cải tiến chất lượng cho các hoạt động của nhà trường” (Nguyễn Thị Ngọc Xuân, 2019)

Để quản lý hoạt động xây dựng VHCL trường THCS nhà quản lý cần thực hiện quy trình các bước theo chức năng quản lý cụ thể như sau:

- Xác định mục tiêu và giá trị cốt lõi mà trường muốn cung cấp và duy trì để lập kế hoạch xây dựng VHCL nhà trường gắn với các tiêu chí theo Khung chuẩn về xây dựng VHCL trường THCS;

- Tổ chức triển khai thực hiện kế hoạch xây dựng VHCL nhà trường, hiệu trưởng cần có biện pháp khuyến khích mọi thành viên trong nhà trường tham gia tích cực, chủ động và sáng tạo.

- Chỉ đạo thực hiện kế hoạch xây dựng VHCL nhà trường, nhà quản lý cần tạo điều kiện CSDVC, môi trường làm việc thuận lợi và hỗ trợ kịp thời để mọi người đều có thể hoàn thành công việc được giao; tạo ra cơ chế phản hồi thông tin kịp thời các vấn đề phát sinh, từ đó làm cơ sở xây dựng phương án điều chỉnh, cải tiến phù hợp.

- Xây dựng nội dung, yêu cầu, phương pháp và cách thức kiểm tra, đánh giá các hoạt động xây dựng VHCL; tổ chức lực lượng tham gia kiểm tra, đánh giá các hoạt động xây dựng VHCL;

- Tổ chức tổng kết, đánh giá việc thực hiện các hoạt động xây dựng VHCL; xây dựng kế hoạch cải tiến việc thực hiện hoạt động xây dựng VHCL để chuẩn bị cho kế hoạch tiếp theo.

2.2. Thực trạng quản lý hoạt động xây dựng VHCL giáo dục ở Trường THCS Phan Ngọc Hiển

- Mặt mạnh

* Đội ngũ CBQL, GV, NV của Trường THCS Phan Ngọc Hiển phần đông đã biết được tầm quan trọng của việc xây dựng VHCL nhà trường.

* Nhà trường đã có bước triển khai và thực hiện một số nội dung có kết quả bước đầu. Cụ thể như sau:

- Các hoạt động trong môi trường dạy và học được triển khai và thực hiện khá tốt, hầu hết các tiêu chí trong môi trường này được đánh giá ở mức tiềm năng chỉ cần cải tiến nhỏ để trở thành điểm mạnh và nếu duy trì, cải tiến nhỏ sẽ góp phần xây dựng VHCL nhà trường.

- Các hoạt động trong môi trường xã hội cũng được triển khai thực hiện khá tốt, hầu hết các tiêu chí trong môi trường này được đánh giá ở mức tiềm năng chỉ cần cải tiến nhỏ để trở thành điểm mạnh và nếu duy trì, cải tiến nhỏ sẽ góp phần xây dựng VHCL nhà trường.

- Các hoạt động trong môi trường văn hóa cũng được triển khai thực hiện khá tốt, hầu hết các tiêu chí trong môi trường này được đánh giá ở mức tiềm năng chỉ cần cải tiến nhỏ để trở thành điểm mạnh và nếu duy trì, cải tiến nhỏ sẽ góp phần xây dựng VHCL nhà trường.

* Quản lý hoạt động xây dựng VHCL của nhà trường, cơ bản đã được đánh giá ở mức Khá, mức *“Nhà trường đã triển khai, có kết quả bước đầu”*

* Phương pháp xây dựng VHCL nhà trường cũng được đánh giá ở mức Khá, mức *“Nhà trường đã triển khai, có kết quả bước đầu”*

- Hạn chế

* Mặc dù phần đông CBQL, GV, NV có nhận thức khá rõ ràng về tầm quan trọng của việc xây dựng VHCL giúp nhà trường phát triển bền vững thông qua việc duy trì và cải tiến các hoạt động đảm bảo chất lượng. Tuy nhiên vẫn còn một số CBQL, GV, NV còn khá mơ hồ về khái niệm VHCL.

* Các tiêu chí đều được đánh giá ở mức khá, mức *“Nhà trường đã triển khai, có kết quả bước đầu”* là yếu tố tiềm năng, nhưng chưa có tiêu chí nào được đánh giá ở mức tốt, mức *“Nhà trường đã triển khai, có minh chứng rõ ràng, kết quả tốt”*.

* Công tác quản lý và phương pháp xây dựng VHCL của nhà trường còn một số hạn chế như việc

xây dựng và triển khai hoạt động xây dựng VHCL nhà trường, việc tập huấn phương pháp và nội dung xây dựng VHCL, xác định yêu cầu, nội dung, hình thức kiểm tra đánh giá và tổng kết việc thực hiện hoạt động xây dựng VHCL nhà trường chưa được đánh giá ở mức cao.

2.3. Các giải pháp xây dựng VHCL ở Trường THCS Phan Ngọc Hiển, huyện Năm Căn, tỉnh Cà Mau

2.3.1. Tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho đội ngũ CBQL, GV, NV về tầm quan trọng của xây dựng VHCL nhà trường

Giải pháp này nhằm làm cho đội ngũ CBQL, GV, NV có hiểu biết rõ ràng và đúng đắn về tầm quan trọng của việc xây dựng VHCL, giúp nhà trường phát triển toàn diện và bền vững;

Nội dung và cách thực hiện giải pháp

a) Nội dung

- Triển khai các văn bản quy định về văn hóa nhà trường, yêu cầu chất lượng, nhiệm vụ tự đánh giá chất lượng nhà trường và xây dựng trường đạt chuẩn quốc gia theo yêu cầu nhiệm vụ của ngành và địa phương để các thành viên trong nhà trường thấy rõ nhiệm vụ của tổ chức và trách nhiệm của mỗi người trong nhà trường.

- Tuyên truyền, giải thích rõ về tầm quan trọng của việc xây dựng VHCL nhà trường là để tạo ra môi trường làm việc, học tập tích cực, an toàn, giúp nâng cao chất lượng giáo dục và giúp nhà trường phát triển toàn diện, bền vững.

b) Cách thực hiện giải pháp

- Hiệu trưởng chuẩn bị các văn bản quy định liên quan đến VHCL nhà trường, khung chuẩn VHCL nhà trường để triển khai đến đội ngũ CBQL, GV, NV nhà trường.

- Hiệu trưởng xác định mục tiêu, nội dung, đối tượng, thời gian để thực hiện việc tuyên truyền về tầm quan trọng của VHCL nhà trường;

- Lập kế hoạch chi tiết cho việc tuyên truyền với thời gian cụ thể và phân công nhiệm vụ cho từng thành viên.

2.3.2. Tăng cường vai trò của hiệu trưởng trong việc xây dựng VHCL nhà trường

Giải pháp này rất quan trọng và cần thiết giúp hiệu trưởng thấy rõ vai trò, trách nhiệm của mình đối với quản lý xây dựng VHNT.

Nội dung và cách thực hiện giải pháp

a) *Nội dung*: Hiệu trưởng đóng vai trò là người xây dựng và duy trì VHCL nhà trường. Để nhà trường có VHCL, hiệu trưởng cần có tầm nhìn, sự kiên trì và khả năng truyền cảm hứng cho mọi người.

Vai trò của hiệu trưởng thể hiện qua các nội dung cơ bản sau đây:

- Hiệu trưởng thực hiện việc quản lý hoạt động xây dựng VHCL nhà trường theo chức năng của nhà quản lý.

b) Cách thực hiện giải pháp

- Hiệu trưởng tổ chức rà soát kế hoạch chiến lược, tầm nhìn và sứ mệnh của nhà trường, trong đó có xác định rõ mục tiêu dài hạn và ngắn hạn, tạo ra tầm nhìn chung thông qua việc lấy ý kiến đóng góp từ các thành viên trong nhà trường để xây dựng một tầm nhìn chung về tương lai.

- Xây dựng môi trường làm việc, học tập thân thiện, an toàn, xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa cụ thể để khuyến khích sự giao tiếp cởi mở, tôn trọng, giúp đỡ lẫn nhau giữa các thành viên.

- Nhà trường xây dựng và thực hiện quy chế thi đua khen thưởng phù hợp với mục tiêu, các giá trị đã xác định.

- Xây dựng và phát triển đội ngũ CBQL, GV, NV về năng lực và nhận thức, dựa vào tình hình đội ngũ hiện có, xác định năng lực sở trường của từng người để có hướng bồi dưỡng, đào tạo phù hợp.

- Xây dựng hệ thống các quy định, quy tắc, quy chế để áp dụng cho các thành viên của nhà trường nhằm định hình hành vi, thái độ, trách nhiệm của các thành viên trong nhà trường,

- Tổ chức các hoạt động hợp tác, chia sẻ về chuyên môn nghiệp vụ; giao lưu, hợp tác về văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao với các đơn vị trường học trên địa bàn.

2.3.3. Xây dựng các giá trị cốt lõi mà nhà trường cần ưu tiên thực hiện theo từng giai đoạn

Giải pháp này nhằm định hướng cho mọi hoạt động của nhà trường; Tạo nên một nền tảng vững chắc cho VHCL nhà trường; Hướng dẫn hành vi của mọi thành viên;

- Nội dung và cách thực hiện giải pháp

a) Nội dung: Xác định các giá trị cốt lõi của nhà trường là tạo nên sự thống nhất trong nội bộ, các giá trị chung sẽ giúp mọi thành viên trong nhà trường có chung một mục tiêu, một hướng đi.

- Xây dựng các giá trị cốt lõi nhằm định hình bản sắc riêng biệt, khác biệt của trường mình so với các trường khác, đồng thời nhờ vào các giá trị cốt lõi mà nhà trường xác định sẽ trở thành chuẩn mực để đánh giá mọi hành vi của các thành viên từ CBQL, GV, NV đến HS của nhà trường.

- Xây dựng niềm tin trong đội ngũ, khi mọi người đều hiểu rõ mục tiêu và được chia sẻ các giá trị cốt

lõi thì sẽ tin tưởng vào hướng đi của nhà trường và thực hiện mọi nhiệm vụ để đạt được mục tiêu đã đề ra.

- Khuyến khích những hành vi tích cực và ngăn chặn những hành vi tiêu cực

b) Cách thực hiện giải pháp

- Hiệu trưởng xác định các giá trị cốt lõi phù hợp và lấy ý kiến đóng góp của mọi thành viên, điều này giúp tạo nên sự thống nhất trong nội bộ, các giá trị chung sẽ giúp mọi thành viên trong nhà trường có chung một mục tiêu, một hướng đi và đồng thuận thực hiện. Các giá trị cốt lõi mà nhà trường cần xác định như nhân ái, tôn trọng, đoàn kết; đổi mới, sáng tạo, trách nhiệm, chủ động, hợp tác, chia sẻ và chất lượng.

- Hiệu trưởng tiến hành xây dựng kế hoạch thực hiện các giá trị cốt lõi, trong đó có sự ưu tiên các giá trị cốt lõi phù hợp với từng giai đoạn, điều này vừa tạo nên sự riêng biệt của trường mình so với các trường khác và mang lại hiệu quả, không gây áp lực với mọi thành viên trong nhà trường.

- Tổ chức triển khai và quảng bá các giá trị cốt lõi của nhà trường bằng nhiều hình thức khác nhau.

3. Kết luận

Qua kết quả khảo sát và phân tích thực trạng hoạt động xây dựng VHCL ở Trường trường THCS Phan Ngọc Hiền huyện Năm Căn, tỉnh Cà Mau, cho thấy những điểm mạnh, hạn chế khi xây dựng VHCL tại các trường THCS hiện nay nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển của xã hội và ngành giáo dục và phù hợp với chủ trương của Đảng, chính sách của nhà nước đề ra. Nếu triển khai các giải pháp vào thực tế sẽ mang lại ý nghĩa quan trọng trong công tác quản lý của hiệu trưởng và tạo ra môi trường hoạt động có chất lượng hơn.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Thông tư 32/2020/TT-BGDĐT, ban hành Điều lệ trường, THCS và phổ thông nều cấp học;*

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Thông tư số 18/2018/TT-BGDĐT, ban hành tiêu chuẩn kiểm định chất lượng giáo dục và công nhận đạt chuẩn quốc gia đối với trường THCS và trường phổ thông có nhiều cấp học;*

3. Châu Nhật Duy (2023). Đánh giá VHCL: *Nghiên cứu trường hợp Đại học Đồng Tháp*, Tạp chí Giáo dục, số 493, trang 54-58;

4. Đinh Thảo Lan Phương (2023). Luận văn Thạc sĩ, trường Đại học Sài Gòn.